

A87/16 CO:2048764

7 april 1987

DE VIERDE WEENSE DIALOOG

Van 13 tot 16 maart 1987 vond in Wenen de vierde zgn. "Weense Dialoog voor Vrede en Ontspanning" plaats onder het motto "Voor een wereld zonder oorlogen en geweld". De organisatie van de Dialoog berustte ook ditmaal bij het International Liaison Forum of Peace Forces (ILF), een organisatie die zeer nauw verbonden is met de Wereldvredestraad (WVR).

Het motto van de Vierde Weense Dialoog was vastgesteld op een bijeenkomst van het ILF-kader in november 1986 waarop tegelijkertijd ook de lijnen waren uitgezet waarlangs de discussies zich tijdens de feitelijke dialoog zouden moeten ontwikkelen. Vier thema's zouden centraal staan in de werkgroepen en plenaire debatten, te weten : Veiligheidsbeleid en de gevolgen ervan voor vrede en maatschappelijke ontwikkeling; Alternatieve niet-militaire verdedigingsconcepten; Publieke opinie en de politiek; en Internationale samenwerking.

Met name bij de tweede en derde Dialoog, respectievelijk in 1983 en 1985, waren de organisatoren er in geslaagd uit het Westen een breed scala van politieke en maatschappelijke organisaties voor de bijeenkomst te interesseren, al waren de deelnemers lang niet altijd van groot politiek gewicht. Volgens de organisatoren werd deze trend op de Vierde Weense Dialoog doorgezet en ging het ook nu weer om een bijeenkomst van representatieve vertegenwoordigers van onder andere vredesorganisaties, politieke partijen en vakbonden aangevuld met toonaangevende wetenschappers, religieuzen, etc. uit de gehele wereld. Een nadere beschouwing van de deelnemers wijst echter al snel uit dat vrijwel uitsluitend aanhangers van de Wereldvredestraad en de bij die organisatie aangesloten nationale affiliaties aanwezig waren, zodat deze Dialoog in feite niet meer was dan een samenspraak van gelijkgestemden.

In de discussies, zowel in de werkgroepen als plenair, bleek die eensgezindheid van de Dialooggangers overduidelijk. Sommigen poneerden weliswaar op onderdelen afwijkende meningen en werden daarom ook geprezen, maar in de rapportages en in de slotverklaring werden die geluiden volledig genegeerd, waardoor er een beeld van grote eensgezindheid ontstond. Unaniem prees men de jongste ontwapeningsvoorstellen van de Russische partijleider GORBACHEV en er was lof voor de oproep van de staatshoofden en regeringsleiders van Griekenland, India, Argentinië, Mexico, Tanzania en Zweden aan de kernmogendheden om te komen tot een stop op het houden van

kernproeven, het zogenaamde "Appel van Delhi". Daarnaast bleek eenstemmigheid te bestaan over de noodzaak van een Nieuwe Internationale Economische Orde, de instelling van atoom- en chemische wapens vrije zones, de veroordeling van Apartheid en het SDI-project, en het belang van internationale samenwerking.

De bijeenkomst in Wenen werd besloten met een gemeenschappelijke verklaring, waarin de Sovjetvoorstellen om te komen tot een totale afschaffing van Russische en Amerikaanse raketten voor de middellange afstand werden toegejuicht. De Europese regeringen werden opgeroepen Europa in een kernwapenvrij continent te veranderen en alle voorbereidingen voor de stationering van de middellange afstandswapens te stoppen.

De voorzitter van het ILF, Romesh CHANDRA, die tevens president is van de Wereldvrede Raad, meende dat de door de werkgroepen opgestelde rapporten van "historische betekenis" waren en voegde eraan toe dat de Weense Dialoog getuigde van de "groeiende kracht van de nationale vredesbewegingen in hun strijd voor een wereld zonder massa vernietigingswapens."

De vijfkoppige Nederlandse delegatie stond onder leiding van Miklos RACZ, de vice-voorzitter van het Nederlands Comité voor Europese Veiligheid en Samenwerking (NCEVS) en tevens lid van het presidential committee van de WVR. De pogingen van RACZ om net als in 1985 met een delegatie van tenminste nog enig kaliber naar Wenen af te reizen moeten als mislukt worden beschouwd, ondanks de extra lobby van Romesh CHANDRA, die in februari j.l. Nederland bezocht en gesprekken voerde met parlementsleden en vooraanstaande vredesactivisten. De door RACZ benaderde politici uit sociaal-democratische kring bleken verhinderd en ook een bestuurslid van de vereniging "Juristen voor de Vrede" liet zich op het laatste moment vervangen. Laatstgenoemde dankte de uitnodiging ongetwijfeld aan zijn positieve optreden tijdens het Wereldvredecongres te Kopenhagen, waar hij zich inzette voor internationale samenwerking op zijn vakgebied. Uiteindelijk kwam het er op neer dat RACZ zich in Wenen moest presenteren met een tamelijk vlakke delegatie. Overigens ontbrak het ook de delegaties uit andere landen over het algemeen opnieuw aan werkelijk politiek gewicht.

Uit uitspraken van Nederlandse delegatieleden kon achteraf worden opgemaakt dat het belang van de bijeenkomst dan ook in de eerste plaats gezocht moest worden in de gesprekken die de vertegenwoordigde vredesbewegingen in de wandelgangen voerden over de Oost-West relatie. Opvallend daarbij was het toegenomen zelfvertrouwen van de Sovjetdeelnemers, die, anders dan voorheen, ongemakkelijke onderwerpen niet bij voorbaat uit de weg gingen. Ook op dit terrein lijken zich onder invloed van GORBACHEV langzamerhand enige kleine veranderingen af te tekenen.